

บทที่ 2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย (จำนวนข้อสอบ 20 ข้อ)

สัญญาประกันภัย

• คู่สัญญามี 2 ฝ่าย

1. ผู้รับประกันภัย คือ คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้
  - ❖ ค่าเสียหายที่ต้องจ่ายตามสัญญาประกันวินาศภัย เรียกว่า ค่าสินไหมทดแทน
  - ❖ หลักการจ่ายสินไหมทดแทน = ชดใช้ค่าเสียหายตามจริง แต่ไม่เกินจำนวนเงินเอาประกันภัย
  - ❖ หน้าที่สำรวจความเสียหายเป็นของ ผู้รับประกันภัย
2. ผู้เอาประกันภัย คือ คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะส่งเงินค่าเบี้ยประกันภัย
  - ❖ เงินที่ผู้เอาประกันภัยต้องจ่ายให้กับผู้รับประกันภัย เรียกว่า เบี้ยประกันภัย
  - ❖ ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย

• ผู้มีส่วนได้เสีย ตามความหมายของการประกันภัย

การทำประกันวินาศภัย ผู้เอาประกันภัยจำเป็นต้องมีส่วนได้เสียในขณะที่ทำสัญญา

1. บุคคลที่เป็นทายาทโดยธรรมของผู้เอาประกันภัย
2. บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการเอาประกันภัย
3. บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ธนาคารผู้รับจำนองบ้าน เป็นหลักประกันเงินกู้ ย่อมมีส่วนได้เสียเมื่อบ้านที่ตนรับจำนองเกิดไฟไหม้ หรือมีความเสียหายเกิดขึ้น ก็เท่ากับว่าธนาคารก็จะสูญเสียหลักประกันเงินกู้

- บุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ

1. ผู้เอาประกันภัย
2. ผู้รับประกันภัย
3. ผู้รับประโยชน์
  - ❖ ผู้รับประโยชน์จะมีหรือไม่ก็ได้แล้วแต่ผู้เอาประกันภัย
  - ❖ ผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประโยชน์ จะเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้เพราะกฎหมายระบุไว้
  - ❖ ผู้รับประโยชน์จะเป็นใครก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียในเหตุเอาประกันภัย

- ลักษณะสัญญาประกันภัย

1. เป็นสัญญาที่ไม่มีแบบ เป็นสัญญาที่เกิดขึ้นมีผลตามกฎหมาย โดยอาศัยคำเสนอและคำสนอง ต้องตรงกันเท่านั้น การออกกรมธรรม์เป็นการออกหลักฐานว่าได้มีทำสัญญาประกันภัย จึงเรียกได้ว่าสัญญาประกันภัยเป็นที่มาของกรมธรรม์
2. เป็นสัญญาที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้
3. เป็นสัญญาต่างตอบแทน
  - ❖ ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องเสียเบี้ยประกันภัยตามที่กำหนด
  - ❖ ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเกิดวินาศภัยขึ้น
4. เป็นสัญญาที่มีค่าตอบแทนที่ไม่เท่าเทียมกัน
5. เป็นสัญญาเพื่อการเสี่ยงภัยหรือการเสี่ยงโชค ถ้าเกิดภัย ผู้รับประกันภัยต้องจ่ายค่าสินไหม แต่ ถ้าไม่เกิดภัย ก็ไม่ต้องจ่าย
6. เป็นสัญญาเพื่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
  - ❖ จ่ายเป็นตัวเงิน
  - ❖ จัดซ่อมแซมให้กลับสู่สภาพเดิม
  - ❖ จัดการหาของแทน
7. เป็นสัญญาที่อาศัยเหตุการณ์อันไม่แน่นอนในอนาคต อาจจะไม่เกิดหรือไม่เกิดก็ได้
8. เป็นสัญญาเพื่อประโยชน์แก่บุคคลภายนอก

- **สัญญาประกันภัยค้ำจน**

สัญญาซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อวินาศภัยอันเกิดแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง
ในนามของผู้เอาประกันภัย

- **บุคคลภายนอกในกรณีการประกันภัยค้ำจน**

- ❖ บุคคลทุกคนที่มีใช่ผู้เอาประกัน และผู้รับประกัน
- ❖ บุคคลที่มีใช่บุคคลในครอบครัวของผู้เอาประกันภัย
- ❖ บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของผู้เอาประกันภัย

- **โมฆียะ**

การกระทำที่ใช้อย่างบังคับได้ตามกฎหมายจนกว่าจะถูกบอกล้างสัญญา

- **การบอกล้างสัญญา**

- ❖ ต้องทำภายใน 1 เดือนนับแต่ทราบมูลเหตุอันจะบอกล้างได้
- ❖ กรณีที่ผู้รับประกันภัยบอกล้างสัญญาประกันภัยไม่ได้ เช่น บริษัทประกันภัยรู้ข้อเท็จจริงนั้นอยู่ก่อนการรับประกันภัยแล้ว แต่ยังไม่รับประกันภัยนั้นอีก

- **กรรมธรรม์ประกันภัย**

- ❖ เป็นหลักฐานแห่งสัญญา ต้องมีเนื้อความต้องตามสัญญาประกันภัย
- ❖ ผู้รับประกันภัยจะต้องส่งมอบกรรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยแม้ผู้เอาประกันภัยจะไม่ร้องขอ
- ❖ กรรมธรรม์ประกันภัยมีความสำคัญในการฟ้องร้อง ไม่มีกรรมธรรม์ แสดงว่าไม่มีหลักฐานการประกันภัย บังคับบริษัทไม่ได้
- ❖ กรรมธรรม์ต้องระบุ “วันทำสัญญา” หมายถึง วันที่สัญญาประกันภัยเกิดขึ้น
- ❖ กฎหมายบัญญัติว่ากรรมธรรม์ประกันภัย ต้องลงลายมือชื่อของผู้รับประกันภัย

- **รายการที่ต้องมีเสมอในกรมธรรม์**
  - ❖ ชื่อผู้รับประกันภัย
  - ❖ ชื่อผู้เอาประกันภัย
  - ❖ วัตถุประสงค์เอาประกันภัย
- **รายการที่อาจจะไม่ต้องระบุในกรมธรรม์ก็ได้**
  - ❖ ชื่อผู้รับประกันภัย
  - ❖ ราคาแห่งมูลประกันภัย (คือ ราคาของส่วนได้เสียที่กำหนดไว้ในสัญญา)
- **วัตถุประสงค์เอาประกันภัยได้ คือ**
  - ❖ บุคคล เช่น สุขภาพ , อุบัติเหตุ เป็นต้น
  - ❖ ทรัพย์สิน เช่น รถยนต์ , บ้าน , เรือ เป็นต้น
  - ❖ ความรับผิดชอบตามกฎหมาย เช่น ความซื่อสัตย์, ความประมาทเลินเล่อของมนุษย์, ความรับผิดชอบในวิชาชีพ
- **สัญญาประกันภัยซ้ำซ้อน** ที่ถือว่าทำพร้อมกัน หมายถึง ทำวันเดียวกัน
  - ❖ ผู้เอาประกันภัยจะได้รับการชดเชยตามจำนวนที่ตนได้รับความเสียหายจริง
  - ❖ ผู้รับประกันภัยจะต้องชดเชยโดยแบ่งตามสัดส่วนที่ตนได้รับประกันไว้ (กรณีทำพร้อมกัน)
  - ❖ ผู้รับประกันภัยจะต้องชดเชยก่อนหลังตามลำดับวันเวลาการรับประกันภัย (กรณีทำสืบเนื่องเป็นลำดับ)
  - ❖ มิใช่ ผู้เอาประกันภัยจะได้รับการชดเชยจากแต่ละบริษัทเท่า ๆ กัน
- **หลักการเฉลี่ยจะใช้ในกรณี**
  - ❖ กรมธรรม์ประกันภัย 2 ฉบับขึ้นไป
  - ❖ คู่คุ้มครองวัตถุประสงค์เอาประกันภัยชนิดเดียวกัน
  - ❖ คู่คุ้มครองภัยชนิดเดียวกัน

- ผู้รับประกันภัยไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยในกรณีดังต่อไปนี้
  1. ผู้เอาประกันภัย หรือ ผู้รับประกันภัย
    - ❖ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
    - ❖ ทุจริต
  2. ความไม่สมประกอบในเนื้อวัตถุที่เอาประกันภัย เช่น อาคารถล่ม เนื่องจากสัดส่วนที่ไม่ได้มาตรฐาน
  3. กรมธรรม์ระบุเป็นข้อยกเว้นไว้
- **เงื่อนไขการยกเลิกกรมธรรม์** ผู้รับประกันภัย และ ผู้เอาประกันภัยต่างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาประกันภัย โดยแบ่งเป็น 2 เงื่อนไขดังนี้
  1. หากผู้เอาประกันภัยบอกเลิก (สามารถบอกเลิกเมื่อใดก็ได้) บริษัทจะคืนเบี้ยประกันภัยตามอัตราระยะสั้น Short rate (คิดเป็น %) ตามที่ระบุไว้ในเงื่อนไขกรมธรรม์
  2. หากผู้รับประกันภัยบอกเลิกสัญญาประกันภัย ต้องส่งหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้า โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงผู้เอาประกันภัยตามที่อยู่ล่าสุด บริษัทประกันภัยจะคืนเบี้ยประกันภัยตามสัดส่วน Pro rate (เฉลี่ยรายวัน)
- **หลักที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัยตามประมวลแพ่งและพาณิชย์**
  - ❖ หลักสุจริตต่อกันอย่างยิ่ง
  - ❖ หลักส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย
  - ❖ หลักการรับช่วงสิทธิ์
  - ❖ มิใช่ หลักการโอนสิทธิ์
- กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายละเมิดมากที่สุด
- อายุความฟ้องร้องตามสัญญาประกันวินาศภัยมีระยะเวลา **2 ปี** (นับแต่วันเกิดวินาศภัย)

สิทธิและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัย

สิทธิ	หน้าที่
ผู้เอาประกันภัย	
<ol style="list-style-type: none"> 1. สิทธิเรียกให้ส่งมอบกรมธรรม์ 2. สิทธิในการลดเบี้ยประกันภัย <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ความเสี่ยงภัยลดลง 2.2 มูลค่าเอาประกันภัยลดลง 3. เรียกให้หาประกันภัยอันสมควร 4. การบอกเลิกสัญญา 5. เรียกให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปิดเผยข้อความจริงและไม่แถลงข้อความเท็จ 2. หน้าที่ชำระเบี้ยประกันภัย 3. ป้องกันรักษาทรัพย์สินที่เอาประกัน 4. บอกกล่าวการเกิดวินาศภัย
ผู้รับประกันภัย	
<ol style="list-style-type: none"> 1. การเรียกเบี้ยประกันภัย 2. ลดจำนวนค่าสินไหมทดแทน 3. บอกเลิกสัญญา 4. สิทธิผู้เอาประกันภัย / ผู้รับประโยชน์ชดใช้ค่าสินไหม 5. สิทธิในการรับช่วงสิทธิ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน้าที่ส่งมอบกรมธรรม์ 2. หน้าที่คืนเบี้ยประกันภัย 3. หน้าที่สำรวจและตีราคาความเสียหาย 4. หน้าที่ออกค่าใช้จ่ายในการตีราคาความเสียหาย 5. หน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
ผู้รับประโยชน์	
<ol style="list-style-type: none"> 1. สิทธิของผู้เอาประกันภัยยกให้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน้าที่ระมัดระวังมิให้วินาศภัยเกิดขึ้นจากความทุจริต / ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง 2. หน้าที่บอกกล่าวการเกิดวินาศภัยโดยไม่ชักช้า